

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 62. Quænam in specie sint præsumptiones ejusmodi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

terest, non tantum Prælatos & Parochos, sed & alios clericos, seu ejusdem Ecclesiæ beneficiatos habere bonos. ita Pirh. n. 102. citatis Hofst. in c. super his. col. 2. §. excipitur. Abb. n. 10. & 11.

Quæst. 60. Qualiter procedatur in delictis in flagrante comprehensis.

R Esp. Dum delinquens comprehensus v. g. in actuali furto à ministris justitiæ vel aliis, statim ad judicem deducitur, vel etiam ab ipso iudice præmonito superveniente cum testibus, vel etiam coram illo pro tribunali sedente delinquit, cum eo procedi potest non servato juris ordine, v. g. non requisito accusatore aut denunciatore, aut etiam sententia cum juris solemnitate prolata. Quin & per simplex iudicis decretum aut præceptum pœna infligi potest. In primo tamen & secundo casu examinandi testes, super delicto & apprehensione,

& si reus neget, nec afferat aliqua pro excusatione, amplius examinandum, & defensores & patronos concedendos asserit Reiffenst. n. 270. citatis Clar. l. c. q. 8. Passer. l. c. c. 11. Farin. l. c. à num. 152. De cætero, dum iudex nec pro tribunali sedens, nec actu exercens actum jurisdictionis, sed alia occasione suis oculis videt, non dicitur delinquens in flagrante deprehensus, in ordine, ut contra eum procedi possit non servato juris ordine, licet possit sine alia denunciazione aut accusatione inquirere contra ipsum & informationem capere, servato in cæteris juris ordine. Clar. l. c. n. 5. Farin. Passer. n. 162. quos citat & sequitur Reiffenst. num. 269. Plura quæ concernunt visitationem, accusationem, inquisitionem, cæterumque processum criminalem regularium vide specialiter fusc tractata à Reiffenst. à q. 270.

TITULUS II. De Calumniatoribus.

Quæst. 61. Calumnia quid sit & quotumplex?

1. **R** Esp. Primo: Calumniari in sensu generali nihil est aliud, quam malitiosa & mendax alicujus infamatio. Quatenus verò ad judicia refertur, est aliquid quem per fraudem litibus vexare. Lauterb. in ff. de ad S. C. Turpill. §. 1. juxta l. 233. ff. de V. S. Strictius, seu prout hoc loco accipitur, calumniari dicitur, qui alteri, quem scit (aut scire debet, ut Clar. §. fin. q. 62. n. 7.) esse innocentem, scienter & dolose falsum crimen in iudicio intendit, seu contra alium proponit. Ita communis, arg. l. 1. ff. ad S. C. Turpill. Unde calumniator in hoc sensu dicitur, non solum, qui alterum falsò accusat aut denunciat, sed & quicumque alius, qui falsum crimen contra alium in iudicio proponit, arg. l. 6. ff. eod.

2. Resp. Secundo: Calumniari dupliciter quis dicitur, nimirum verè, prout jam descriptum est, & præsumptivè, dum qui crimen à se propositum probare nequit, hoc ipso calumniari, seu litem calumniosè movissè censetur seu præsumitur, arg. c. 2. h. t. & ibi Gloss. V. calumniari, Abb. num. 5. Pirh. h. t. n. 1. Cum is qui accusare vel denunciare vult, probationes paratas habere debeat, juxta l. qui accusare. c. de edendo. Quamvis, ut cit. AA. hæc præsumptio non sit juris & de jure, adeoque contra eam pro innocentia Accusatoris & Denunciatoris admittatur in hoc casu probatio. Non tamen eo ipso statim pro Calumniatore haberi, & tanquam talis à Iudice puniri debet, quod in probatione deficiat, sed examinare & inquirere ex officio debet iudex, qua de causa ductus ad falsi criminis delationem accesserit, & num talis Accusator vel Denunciator pro se afferat Probationes & Præsumptiones, quæ dolum & animum calumniandi excludant, & si tales attulerit, absolvendus à crimine calumniæ, Menoch. de arb. c. 321. num. 3. Farin. pr. crim. q. 26. Wiestn. h. t. num. 3. & alii cum communi, juxta l. 1. §. 3. ff. ad S. C. Turpill. Tales verò causæ & præsumptiones, num ad hoc hic & nunc sint sufficientes, relinquendum officio iudicis. l. 1.

Quæst. 62. Quenam in specie sint præsumptiones ejusmodi?

R Esp. Adduci solent sequentes: Primò qui ex officio, seu ex necessitate officii denunciant, nisi constet, eos falsò denunciare; obligatio enim officii eos excusat à præsumpta calumnia, non à vera, Clar. §. fin. q. 7. n. 12. Farin. l. c. q. 16. n. 17. Pirh. h. t. n. 6. Wiestn. l. c. Reiffenst. n. 5. juncto n. 13. arg. l. 2. c. de his qui accus. & l. 2. c. de dolo. Secus est de denunciatoribus privatis, qui sponte ob privatum interesse vel ob aliam particularem causam denunciant, Pirh. l. c. arg. l. Divus. ff. de custod. reor. Secundo, qui saltem semiplenè per unum testem probavit, Farin. l. c. num. 21. Menoch. l. c. n. 17. & 18. Felin. in c. 2. h. t. num. 3. Pirh. num. 5. nisi, ut idem, confueverit calumniari; tunc enim præsumitur semper calumniari, quæ præsumptio elidit semiplenam probationem, per quam elidebatur præsumptio calumniæ. Tertio si accusator fuit deceptus in testibus promittentibus extra iudicium se plenum daturus testimonium, postea in iudicio negantibus vel vacillantibus, Abb. in c. 2. h. t. Farin. l. c. n. 49. & 50. Pirh. Wiestn. l. cit. Reiffenst. num. 18. Idem est, si testes ab accusatore nominati mortui sunt, vel procul absentes, vel à testificando malitiosè impediti, Pirh. Wiestn. Reiffenst. l. cit. vel si testes ob inhabilitatem priùs fuerunt rejecti, aut aliàs de se inhabiles ad testificandum, ignorante id Accusatore vel Denunciatore, Menoch. l. c. n. 31. Wiestn. l. c. Reiffenst. num. 19. testans de communi. Quarto si probationes aliæ sint accusatori malitiosè subtractæ. Quintò, mulier accusatrix ob fragilitatem excusatur à calumnia præsumpta aliàs ex defectu probationis. Pirh. l. c. Reiffenst. num. 14. juxta l. 1. §. 10. ff. ad S. C. Turpill. Sextò, si quis accuset aliquem de eo delicto, de quo antea erat infamatus, vel quia alia indicia criminis ad torturam, vel saltem ad inquirendum sufficientia præcellerunt, Farin. l. c. n. 61. & 62. Pirh. l. c. Reiffenst. n. 17. Septimò si atrocitate criminis redundantis in grave damnum boni reipublicæ, v. g. læsæ majestatis, hæresis, Simonix ductus quis accusavit aut denunciavit. Abb. in c. 2. h. t. n. 2. Felin. ibid. n. 6. Farin. l. c.

l. c. n. 57. Clar. l. c. q. 62. Guazzin. reor. defenf. l. c. 13. n. 31. Pirh. Wiestn. l. cit. Idem est, si nimio dolore concepto ex occisione suorum parentem, aut consanguineorum, vel etiam ex adultério commisso cum uxore accusat vel denunciatur quempiam de eodem vel alio crimine, in cuius probatione deficiat, absolvitur à calumnia pœnisque illius, l. 2. c. b. t. l. 30. c. ad L. de adult. Pirh. Wiestn. l. cit. Reiffent. n. 16. Nisi tamen certò constet iudici, aut is ex inquisitione certò deprehenderit, accusatorem scienter falsò impegisse crimen, etiam tale atrox, innocenti; foret enim tunc talis accusator verus calumniator, & ut talis puniendus; nec juvabitur per hoc, quod sit ex officio & auctoritate Magistratus Denunciator publicus; cum tunc solum ratione officii præsumitur non calumniari, dum nihil obstat evidenter in contrarium, sicut in præfente obstat de commissa ab eo scienter falsitate in accusando vel denunciando. De cætero quod attinet Denunciatores privatos seu voluntarios, causam, ob quam liberantur à calumnia deficiente probatione esse justam, in dubio non præsumitur, sed id ipsum probandum; cum in contrarium militet præsumptio juris, præsidendusque est terminus, intra quem si non probet legitimè causam justam, præsumitur Calumniator, & Pœnis Calumniatorum subjacet. Sic Accusator in Probatione deficiens non excusatur à Calumnia & Pœnis per hoc, quod dicat, audivi à viris fide dignis, vel fuit communis fama de hoc &c. nisi id ipsum legitimè probet. Farin. l. c. n. 38. Pirh. b. t. n. 3. Reiffent. b. t. n. 22.

Quæst. 63. Num causæ jam enumeratæ liberent quoque accusatorem deficientem in probatione ab actione injuriarum?

R Esp. Affirmativè, saltem, si causa justa talis est, quæ non tantum à dolo, sed etiam à culpa & temeritate excuset; ita Farin. l. c. n. 67. Covar. var. resol. l. 1. c. 14. n. 6. Menoch. consil. 145. n. 14. Cæpoll. in cons. crim. cons. 11. n. 14. quos citant & sequuntur Wiestn. b. t. n. 4. Reiffent. n. 4. h. ut. ex ea ratione, quod injuria sine dolo & animo injuriandi non committatur, juxta l. 3. §. ult. & L. si non convinti. c. eod. Ubi autem est justa causa accusandi, abest injuria, ac ita non datur actio injuriarum. Contrarium tamen tenentibus Alex. cons. 11. p. 4. Boss. de accusat. n. 19. ad fin. Bajard. ad Clar. §. fin. q. 62. n. 34. Quin & talem etiam in impensas litis non dammandum, si vacet à culpa & temeritate; Secus, si ab ea non vacet, licet vacet à dolo, censet Wiestn. l. c. eò quod cum culpa & temeritas sit causa damni reddat eà laborantem obnoxium refusioni expensarum, l. 79. ff. de judic. Menoch. l. c. Farin. l. c. n. 71. quos prolecat Wiestn.

Quæst. 64. Quenam sint pœnæ falsò accusantis, aut denunciantis, quem justa aliqua excusatio à dolo & animo calumniandi non excusat?

R Esp. Sunt ferè sequentes: Primò tenetur ad refusionem expensarum, omnisque damni, quod exinde passus est accusatus. Si enim actor in civilibus, temerè seu scienter non habens justam causam Judicium subivit, ad id tenetur juxta c. 5. de dolo. & l. 79. ff. de Judic. Multò magis ad id tenebitur in Criminalibus, utpote in quibus, cum

R. P. Lowr. Jur. Can. Inst. V.

longè majore cautela judicium subeundum; ita Wiestn. num. 5. cum Clar. l. c. q. 62. n. 4. Menoch. l. c. n. 4. Farin. l. c. q. 16. à n. 10. extendente hoc ipsam num. 14. ad fscum, si per procuratores suos accusando indebitè vexasset. & num. 25. ad Judicem temerè profilientem contra aliquem ad inquisitionem specialem.

2. Secundò tali accusatori calumnioso non tantum vero, sed & præsumpto Jure Canonico olim statuta pœna talionis, id est, eadem, quam accusatus plene probato crimine subire debuisset, per *Can. Calumniator. c. qui non probaverit. c. quisquis. c. crimen. 2. q. 8.* injunctaque ei inscriptio ad talem pœnam per *L. libellorum. §. 2. ff. super bis. & c. qualiter de accus. n. 2. Passer. in tribun. regul. q. 7. n. 28.* Jure quoque Civili per *l. 1. §. 2. ff. ad S. C. Turpill. jur. l. a. Gloss. V. Calumniatoribus.* Rationi locus est in Ordinariis, sive in iis criminibus, quæ titulum nomenque certum, & pœnam Jure definitam habent. *l. fin. c. h. t. l. fin. c. de Calumn. Auth. sed novo. c. ad L. Jul. de adult.* Secus in extraordinariis, in quibus accusatores calumniosi pro eorum qualitate & circumstantiis pœnâ arbitrariâ plectendi, *l. 3. ff. ad S. C. Turpill.* Verùm jam isti juris civilis discrimini, uti & præfco Juris Canonici rigori quoad talionis pœnam & de ea subeunda inscriptionem derogatum, & utrumque à foro recessisse testantur Felin, *in c. super bis. n. 5.* Speculator *de accusatione §. 1. n. 4.* rationem hujus redente Covar. *l. 2. var. c. 9. n. 1.* quod delicta impunita manerent defectu accusationis, quam & onus probandorum Criminum metu talionis, cui se obnoxios reddi posse cernebant, subterfugebant. Atque in Calumniatorum temeritatem arbitrariâ ferè pœnâ coerceri capisse. Pius V. tamen constitutione sua, quæ incipit *cum pridem 6. Calend. Aprilis 1566. publicata §. 14.* Pœnam talionis denuò innovavit contra Calumniatores veros, seu eos, qui innocentem malitiosè accusasse vel denunciassè convicti fuerint. Quâ constitutione, etsi non nisi Crimina Simonia, Blasphemia, Sodomia, Concubinitus specialiter exprimentur, vero simile tamen non est ad ea solum illum se extendere; ut Passerin. *tribun. regul. q. 7. n. 4.* apud Wiestn. *b. t. num. 9.* Præter hanc talionis pœnam puniri quoque Calumniosos Accusatores pœnis falsi, melius negant Farin. *cit. q. 16. n. 4.* Guazzin. *l. c. c. 13. n. 11.* quos sequitur Wiestn. *num. 11.* nisi tamen ultra calumniam processissent; v. g. si examinati sub juramento, falsum deposuissent, vel falsos testes produxissent, aut usi falsis instrumentis ad probationem criminis malitiosè impacti.

3. Tertio: De Calumnia condemnati redduntur insuper infames infamiâ Juris. *can. si quis circa caus. 2. 3. 4. l. 1. & l. 4. §. 4. ff. de his, qui not. infam.* Ac proinde irregulares, ut neque ad Ordines promoveri, neque in susceptis ministrare possunt. *c. fin. dist. 5. l. c. infames. caus. 6. q. 1.* item inhabiles ad Dignitates & Beneficia ecclesiastica *c. 11. de excess. Prelat. & c. infames. de reg. jur.* ac ita tenent Nav. in *man. c. 27. n. 204.* Suar. *de Censur. d. 48. s. 2. n. 1.* citati à Wiestn. *num. 12.*

4. Quarto: Clericus alium clericum calumniosè accusasse convictus puniebatur privatione beneficii & officii ecclesiastici, ac insuper verberatus publice, moderatè tamen, & non crudeliter citra sanguinis effusionem, deportabatur seu mittebatur in exilium, *c. 1. h. r. can. quia juxta caus. §. 9. 6.* quæ pœna, exceptâ pœnâ verberationis, quæ abiit in defuetudinem seu non usum, teste Clar. *l. c. q. 70.*

E 2

n. 3.